

บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1) จารีต วัฒนธรรม (Customary law)

ปัญหาหายเสพติดเป็นปัญหาคู่กับประเทศไทยมาเป็นเวลานานตั้งแต่สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ที่ประเทศใช้กฎหมายลักษณะโจร ในการห้าม ซื้อ ขาย เสพผืน ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แจกกฎหมายประเทศป่าวรือง ห้ามปราม ผู้ขาย ผู้สูบ ผู้กินผืน แต่ก็ยังไม่ได้ผล ในสมัยรัชกาลที่ 3 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการบัญชาให้มีการปราบปรามผืนอย่างหนักในสมัยรัชกาลที่ 4 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเปลี่ยนนโยบายใหม่ยอมให้คนจีนเสพและขายผืนได้ตามกฎหมายแต่ห้ามคนไทยสูบผืน โดยเด็ดขาด กล่าวได้ว่านโยบายทางด้านยาเสพติดดำเนินการอย่างจริงจังในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี โดยได้ออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 37 ให้เลิกสูบผืนทั่วราชอาณาจักร โดยสิ้นเชิงตั้งแต่วันที่ 1 ก.ค. 2502 เวลา 01.00 น. เป็นต้นไป และมีการเผาผืนและอุปกรณ์สูบผืนที่ท้องสนามหลวง ในคืนวันที่ 30 มิถุนายน 2502 นับว่าเป็นรัฐบาลเอาจริงเอาจังในการแก้ปัญหายาเสพติด ต่อมาในสมัยนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แถลงเป็นนโยบายของรัฐบาล เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2517 ว่ารัฐบาล “จะลดอาชญากรรม ป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติดให้โทษตลอดจนดำเนินการบำบัดรักษาตามกฎหมายและความปลอดภัย ส่งเสริมกิจการฝ่ายปกครองและกิจการฝ่ายตำรวจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น” (เลขาธิการสภา, 2518 : 183) แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลมุ่งใช้กฎหมายในการป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติด กฎหมายได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญแม้ว่าในสังคมทุกแห่งจะมีบรรทัดฐานทางขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอยู่แล้ว รัฐอาจจำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายให้อำนาจตนเองในการบังคับใช้กฎหมายสำหรับควบคุมความประพฤติอยู่ที่รัฐเห็นว่ามีความสำคัญ ซึ่งเป็นผลให้กฎหมายทำหน้าที่ควบคุมสังคมอย่างเป็นทางการ

2) ระบบกฎหมาย (Regulation)

ในกรณีที่มีการควบคุมสังคมอื่นๆ ไม่มีประสิทธิภาพกล่าวได้ว่ากฎหมายมีลักษณะการควบคุมสังคมแตกต่างจากการควบคุมทางสังคมอย่างอื่น คือ (ประธาน วัฒนวาณิชย์, 2546 : 69-70)

1. กฎหมายจะนิยามลักษณะของการกระทำซึ่งเป็นการคิดและการลงโทษต่อผู้กระทำผิด กฎหมายไม่สามารถจะบัญญัติหรือนิยามการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ทั้งหมดของสังคม และในขณะที่เดียวกันการบัญญัติการกระทำที่ประสงค์จะห้ามอย่างคลุมเครือก็กระทำมิได้ กฎหมายจะต้องบัญญัติให้ชัดเจนพอที่บุคคลทั่วไปจะเข้าใจได้ และผู้ที่อาจจะฝ่าฝืนกฎหมายได้ทราบถึงผลร้าย ซึ่ง

จะได้รับจากการฝ่าฝืนกฎหมาย ถ้าบุคคลไม่ทราบบทบัญญัติในกฎหมายใดห้ามหรือส่งเสริมให้กระทำการบังคับใช้กฎหมายก็จะไม่บรรล่วัตถุประสงค์

2. กฎหมายมีที่มาจากระเบียบวิธีซึ่งมีเหตุผลมากกว่าวิถีประชาและกฎศีลธรรม เป็นการบัญญัติโดยอาศัยอำนาจนิติบัญญัติของรัฐ และตีความโดยศาลยุติธรรมที่มีความเป็นอิสระกฎหมายจะใช้บังคับแก่ผู้ฝ่าฝืน ทุกคน เว้นแต่ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายนั้นมีข้ออ้างหรือข้อแก้ตัวโดยชอบมีต้องรับผิดชอบหรือรับโทษ

3. กฎหมายกำหนดบทลงโทษ และบทลงโทษซึ่งกำหนดโดยกฎหมายเท่านั้นจึงจะใช้บังคับได้กฎหมายจึงแตกต่างจากการลงโทษโดยสถาบันทางสังคมอื่นๆ

4. โดยทั่วไปกฎหมายมิได้ตอบแทนบุคคลที่ประพฤดิหรือปฏิบัติตามกฎหมายเช่นเดียวกับสถาบันอื่นในสังคม และมักจะตอบแทนผู้ละเมิดกฎหมายด้วยการลงโทษแต่กฎหมายก็มีบทบัญญัติให้จำเลยอุทธรณ์และฎีกาได้ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ซึ่งแตกต่างจากสถาบันสังคมอื่น

กล่าวได้ว่ากฎหมายมีหน้าที่คือ หนึ่ง กำหนดความสัมพันธ์ สอง การมอบอำนาจในการบังคับและวินิจฉัยว่า ผู้ใดจะเป็นผู้ใช้อำนาจบังคับและลงโทษรวมถึงวิธีการลงโทษ สาม ระบุข้อพิพาท และ สี่ ความคล่องตัวและอาจปรับได้ ในการเปลี่ยนแปลง การกำหนดความสัมพันธ์เสียใหม่ภายใต้เงื่อนไขที่จำเป็น

3) แนวคิดอาชญากรรมแบบดั้งเดิม

สำนักแนวคิดแรกที่พัฒนาขึ้นในศตวรรษที่ 18 หรือการปฏิรูปกฎหมาย และคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญาจากการลงโทษที่รุนแรงและไม่เป็นธรรม คือ สำนักดั้งเดิม (Classical Criminology) โดย เบคคาเรียและเบนซัม เบคคาเรียได้เขียนผลงานชิ้นสำคัญที่มีผลในการปฏิรูปกฎหมายอาญาและการบริหารงานยุติธรรมในทวีปยุโรปเรื่องว่าด้วยอาชญากรรมและการลงโทษ (on crimes and punishment) โดยแสดงแนวคิดเรื่อง “การลงโทษควรให้เหมาะสมกับอาชญากรรม” (punishment should fit the crime) ซึ่งเป็นหลักการที่สำคัญของสำนักดั้งเดิม ผลงานของเบคคาเรียได้รวบรวมระบบการลงโทษไว้ด้วยกันอย่างมีหลักการและเหตุผลเพื่อนำมาปฏิรูประบบการลงโทษให้มีความแน่นอนและเป็นธรรม

ปรัชญาเจตจำนงอิสระ (Free will) ที่มีหลักการว่า “การกระทำของมนุษย์มีวัตถุประสงค์และมูลฐานมาจากหลักแห่งความพอใจและความเจ็บปวด มนุษย์เลือกกระทำสิ่งทีก่อให้เกิดความพึงพอใจและหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด ดังนั้นการลงโทษจึงควรกำหนดไว้ในความผิดแต่ละประเภทให้เพียงพอที่จะก่อให้เกิดความเจ็บปวดมากกว่าความพึงพอใจในการละเมิดกฎหมาย” มีอิทธิพลต่อความคิดของเบคคาเรียอย่างมาก โดยอาศัยปรัชญานี้กฎหมายจึงควรบัญญัติอย่างชัดเจน และไม่เปิดโอกาสให้ผู้พิพากษาใช้ดุลยพินิจแปลกฎหมายได้ นักนิติบัญญัติเท่านั้นที่เป็นผู้กำหนดบทลงโทษและเบนซัม กล่าวถึงทฤษฎีการลงโทษที่มีความคล้ายคลึงกับเบคคาเรีย โดยได้ตั้งสมมุติฐานว่า “มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผล ซึ่งมีจิตสำนึกที่จะเลือกสิ่งทีตนพอใจ (pleasure) และหลีกเลี่ยงผลการ

เจ็บปวด (pain) ซึ่งเรียกว่า การคิดใจสิ่งทีนำมาซึ่งความสุข (Felicific Calculus) ดังนั้นการลงโทษจะต้องกำหนดไว้ในความผิดแต่ละประเภท เพื่อที่ความเจ็บปวดจะมีน้ำหนักมากกว่าความพอใจที่ได้รับจากการประกอบอาชญากรรม จนมีคำกล่าวที่ว่า “จงลงโทษให้เหมาะสมกับอาชญากรรม” แนวคิดในการลงโทษและป้องกันอาชญากรรมของเบนธัมอาศัยหลักแห่งสิทธิหรือผลประโยชน์ (Principle of Utilitarianism) การวินิจฉัยการกระทำของบุคคลจะต้องอาศัยหลักการมิใช่การใช้อำนาจเบ็ดเสร็จโดยไม่มีเหตุผล

กล่าวได้ว่าทั้ง 2 คน ให้ความสำคัญกับกฎหมายในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม กฎหมายไม่ควรใช้เพื่อแก้แค้นผู้กระทำผิด แต่เป็นการป้องกันอาชญากรรม และบทลงโทษนั้นจะต้องเหมาะสมกับความผิด

ต่อมาสำนักอาชญาวิทยาเชิงวิทยาศาสตร์ (Positive Criminology) พยายามนำหลักเจตจำนงประสงค์ (Determinism) เข้ามาแทนที่ เจตจำนงอิสระ (Free will) โดยเจตจำนงประสงค์มีหลักการว่า “การกระทำของมนุษย์เกิดขึ้น โดยมีสิ่งอื่นมาชักจูงอาจจะเป็นสิ่งที่อยู่ภายนอก และภายในร่างกายมนุษย์เองบีบบังคับ เมื่อเป็นเช่นนี้มนุษย์ก็ไม่ต้องรับผิดชอบในการกระทำของตนเพราะเมื่อมนุษย์ไม่มีทางเลือก ก็ไม่ต้องที่จะต้องรับผิดชอบ” สำนักนี้ได้นำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์เข้ามาเพื่อใช้แก้ไขผู้กระทำความผิดมิใช่ศึกษาการลงโทษที่จะใช้แก้ผู้กระทำผิดที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษแล้ว สรุปได้ว่าสำนักอาชญาวิทยาเชิงวิทยาศาสตร์ มีลักษณะที่สำคัญคือ หนึ่ง คัดค้านการนิยามอาชญากรรมตามกฎหมาย สอง จะลงโทษให้เหมาะสมแก่บุคคลผู้กระทำผิด สาม หลักการกระทำที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ สี่ ยกเลิกโทษประหารชีวิต ห้า การวิจัยโดยมีหลักเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์แบบใช้วิธีพิสูจน์ และ หก กำหนดตามคำพิพากษาไม่แน่นอน

4) แนวคิดอาชญาวิทยาป้องกันสังคม

อย่างไรก็ตาม สำนักอาชญาวิทยาป้องกันสังคม (Social defense Criminology) ซึ่งถือได้ว่าเป็นสำนักที่ 3 ของสำนักอาชญาวิทยา เพราะเป็นการบูรณาการปรัชญาของสำนักดั้งเดิม และสำนักอาชญาวิทยาเชิงวิทยาศาสตร์เข้าด้วยกัน กล่าวคือ สำนักดั้งเดิมมุ่งศึกษากฎหมาย และการลงโทษผู้กระทำผิดที่แน่นอน และรวดเร็วโดยไม่คำนึงถึงสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมอาชญากรรม ในขณะที่สำนักอาชญาวิทยาเชิงวิทยาศาสตร์มุ่งศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ เพื่อที่จะอธิบายสาเหตุอาชญากรรม และมุ่งแก้ไขผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล สำนักอาชญาวิทยาป้องกันสังคม มุ่งเน้นให้มีการแก้ไขกฎหมายอาญาให้สอดคล้องกับหลักพฤติกรรมศาสตร์ โดยมีเป้าหมายเพื่อการป้องกันสังคมและการปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับสู่สังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้เช่นคนทั่วไป สรุปได้ว่าหลักการสำคัญของสำนักนี้คือ หนึ่ง มุ่งศึกษาถึงบุคลิกภาพของผู้กระทำผิด สอง มุ่งศึกษาถึงบทบัญญัติทางกฎหมาย และสาม มุ่งศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่ดีขึ้น เพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรม

จากกรอบแนวคิดดังกล่าวนำมาวิเคราะห์นโยบาย มาตรการ และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทยที่ใช้มาตรการทางกฎหมายควบคู่กับมาตรการอื่นๆ เช่นกรณีผู้ค้ายาเสพติดให้โทษ ซึ่งถือว่าเป็นความผิดเดียวกับความสงบสุขของสังคม กฎหมายจะบัญญัติให้ผู้มีความประพฤตินี้เป็นผู้มีความผิดและมีโทษทางอาญา เมื่อมีกฎหมายบัญญัติห้ามการใช้ยาเสพติดประเภทต่างๆมากขึ้น ผู้ค้าก็จะได้ผลร้ายจากกฎหมายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยการกลับกลายเป็นผู้กระทำผิดเมื่อกฎหมายมีบทลงโทษสูงขึ้นเท่าใด ผู้เสพยารวมถึงผู้ผลิต ผู้ลักลอบค้าและจำหน่ายก็ต้องได้รับโทษเพิ่ม อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้มีนโยบายยกเลิกความผิด (Decriminalization) สำหรับยาเสพติดบางประเภท กล่าวคือ การได้มา ซื้อมีหรือมีไว้ในครอบครอง ในปริมาณเล็กน้อยที่กฎหมายควบคุมหรือใช้ยาเสพติดไม่ร้ายแรง (soft drug) ไม่เป็นความผิด เว้นแต่ ห้ามจำหน่ายหรือส่งยาโดยไม่มีใบอนุญาต และถ้าพิสูจน์ได้ว่าผู้ใดมียาเสพติดเกินกว่าปริมาณที่กำหนดไว้จะเป็นความผิดกฎหมาย (ประธาน วัฒนวาณิชย์, 2546 : 96)

นโยบายและมาตรการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในปัจจุบันมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและบำบัดผู้ติดยา ในส่วนของนโยบายรัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เพราะปัญหายาเสพติดได้เปลี่ยนสถานะจากปัญหาอาชญากรรมที่กระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน เป็นปัญหาความมั่นคงที่คุกคามต่อสังคมของประเทศชาติโดยรวม จำเป็นต้องเร่งรัดและควบคุมให้ได้ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากลไก กระบวนการทางสังคม และลดเงื่อนไขของการก่อปัญหาโดยใช้กลไกของครอบครัว ชุมชน และประชาคม ร่วมกับภาครัฐในการลดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น ปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจ ปัญหากลุ่มผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น ยุทธศาสตร์ที่ 2 การดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยรณรงค์ประชาสัมพันธ์ และปฏิบัติการจิตวิทยาให้บุคคลมีจิตสำนึกและอุดมการณ์ที่เพียงพอต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมให้ลด เลิกยาเสพติด และยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการ

ส่วนมาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปรากฏในกฎหมายหลายๆฉบับ เช่น หนึ่ง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปีพ.ศ. 2519 ฉบับที่ 3 (แก้ไข) พ.ศ. 2543 โดยมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เป็นองค์กรกลาง รับผิดชอบงานการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดของประเทศ สอง พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามนายทุน หรือตัวการสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการลักลอบ ค้ายาเสพติด สาม พระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545 กฎหมายฉบับนี้ให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519

นอกจากนี้ยังมีมาตรการทางกฎหมายอื่นๆที่สำคัญ เช่น มาตรการตรวจสอบและยึดทรัพย์สินผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นมาตรการตามพ.ร.บ. มาตรการในการปราบปราม

การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 โดยมีหลักการสำคัญ คือเมื่อมีการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นในฐานะความผิดที่สำคัญได้แก่ การผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก ยาเสพติดควรที่กฎหมายกำหนด**มาตรการสังคม**เป็นมาตรการหนึ่งตามพ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ซึ่งมุ่งจับกุม ดำเนินคดีกับนักค้ายาเสพติดรายใหญ่ นายทุน ผู้อยู่เบื้องหลังรวมทั้งผู้สนับสนุนช่วยเหลือ **มาตรการปราบปรามการฟอกเงิน** เป็นมาตรการตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 **มาตรการบังคับบำบัด** ตาม พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 และ**มาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ** ที่ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ส. สั่งปิดสถานประกอบการชั่วคราวหรือสั่งพักให้ใช้ใบอนุญาตชั่วคราวไม่เกินครั้งละ 15 วัน

และในเรื่อง **การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด** หมายถึง การดำเนินงานหรือแก้ไขสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้เลิกจากการเสพและสามารถกลับไปดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ ประกอบด้วย 3 ระบบที่สำคัญ คือ ระบบสมัครใจ ระบบต้องโทษ และระบบบังคับ

รวมถึง **การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด** โดยเฉพาะการป้องกันยาเสพติด ซึ่งหมายถึง การให้การศึกษ่า ข่าวสาร ความรู้ และข้อมูลในเรื่องคุณภาพชีวิต ยา และยาเสพติด ตลอดจนการป้องกันตนเอง ครอบครัวและชุมชนให้รอดพ้นจากยาเสพติดด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้ประชาชน ไม่ใช้ยาเสพติด ถึงแม้จะประสบปัญหาต่างๆรวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่มีส่วนผลักดันให้ใช้ยาเสพติดควบคู่กันไปด้วยในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมายและมาตรการ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายมีเป็นจำนวนมาก จึงได้ดำเนินการแบ่งกลุ่มเป้าหมาย คือ **กลุ่มเป้าหมายในสถานศึกษา** หมายถึง เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา **กลุ่มเป้าหมายในชุมชน** หมายถึง เด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา ได้แก่ เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสการศึกษา **กลุ่มเป้าหมายในสถานประกอบการ** หมายถึง ผู้ใช้แรงงานและให้บริการสาขาอาชีพต่างๆ เช่น กลุ่มแรงงาน กลุ่มประมงพาณิชย์ กลุ่มแรงงานขนส่ง กลุ่มแรงงานอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม และกลุ่มผู้ให้บริการในสถานเริงรมย์ และ**กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ** หมายถึง กลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงซึ่งต้องการรูปแบบการดำเนินงานป้องกันที่เฉพาะ มีกฎระเบียบในการปฏิบัติของตนเองที่แตกต่างจากกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่มข้างต้น รวมทั้งกลุ่มชนที่มีรูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรมเฉพาะของตน

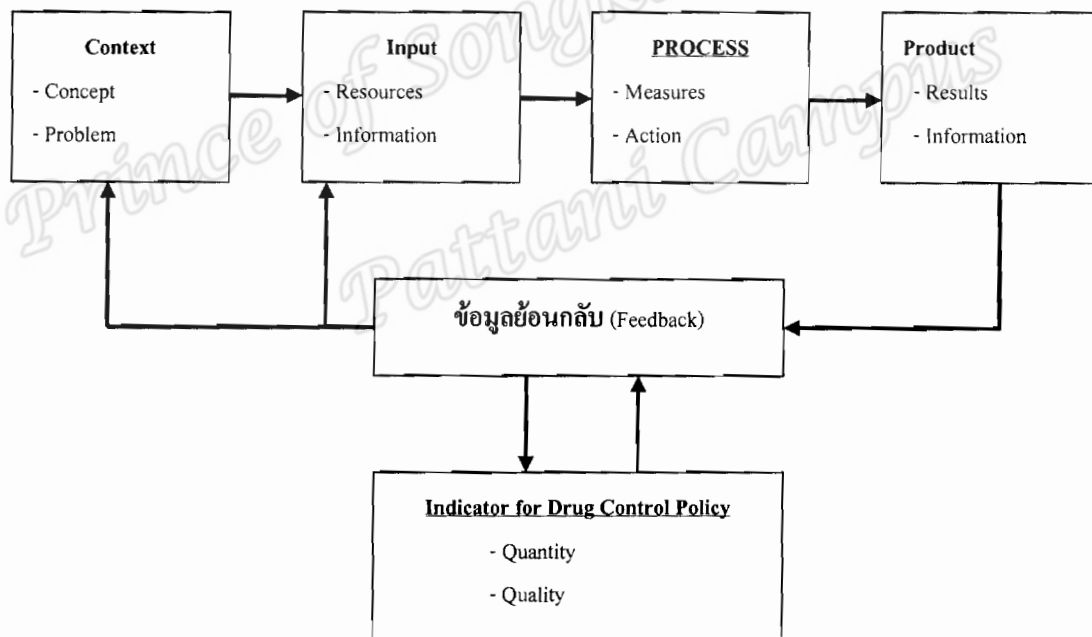
สำหรับมาตรการในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ประกอบด้วย **มาตรการให้การศึกษ่า** (Education Measure) หมายถึง การให้การศึกษ่าทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษ่าตามอัธยาศัย **มาตรการบริการสารสนเทศ** (Information Measure) เป็นการให้ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติดและวิธีป้องกันยาเสพติดโดยผ่านช่องทางสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อแสงเสียง **มาตรการทางเลือก** (Alternative Measure) ในลักษณะการจัดกิจกรรมเพื่อให้

เด็กและเยาวชน และประชาชนทั่วไปรู้จักใช้เวลาว่างที่มีอยู่ไปในทางสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น **มาตรการแทรกแซง (Intervention Measure)** เป็นการจัดกิจกรรมที่ใช้กับผู้ที่เริ่มมีปัญหาการใช้ยาเสพติด เช่น เริ่มทดลองใช้ยาเสพติด ใช้ยาเสพติดเป็นครั้งคราว แต่ยังไม่มีการติดยาเสพติด โดยใช้กระบวนการแนะแนว เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม โดยนักจิตวิทยาหรือนักจิตบำบัด **มาตรการกลุ่มเพื่อน** เป็นการใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนชักชวนกันไปในทางที่ถูกต้องได้งามได้เช่นกัน และ**มาตรการป้องปราม (Deterrence Measure)** เป็นมาตรการที่ดำเนินการกับกลุ่มเสี่ยงให้มีความเกรงกลัว วิตกกังวลว่าจะถูกจับกุมได้ว่าใช้ยาเสพติด และลดพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติดในที่สุด

2.2 กรอบในการศึกษาวิจัย

สำหรับในการวิเคราะห์นโยบาย มาตรการและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย กรณีศึกษา จังหวัดยะลาและจังหวัดสงขลา ในครั้งนี้ มีกรอบในการศึกษาดังนี้

2.2.1 กรอบแนวคิดในการประเมินนโยบาย

2.2.2 แสดงตัวชี้วัดในการศึกษา

แนวคิด (Context)	ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการบริหารจัดการ (Process)	ผลการดำเนินงาน (Product)
<ul style="list-style-type: none"> - จารีต วัฒนธรรม (Customary Law) - ระบบกฎหมาย (Regulation) - แนวคิดอาชญากรรมแบบดั้งเดิม - แนวคิดอาชญาวิทยาป้องกันสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> - ศักยภาพความพร้อม - ระบบสนับสนุน - นโยบายและมาตรการ 	<ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้ - การประสานงาน (Synergy) - การจัดการแบบรับผิดชอบต่อสาธารณะ (Public Accountability) - การกระจายอำนาจ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทูทางสังคมที่ขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด - การบูรณาการ/ความเชื่อมโยง (Integration) ของมาตรการ นโยบาย และองค์กรในการแก้ไขปัญหาเสพติดและด้านอื่นๆ - การเปลี่ยนแปลงจำนวนผู้ผลิต ผู้ค้าผู้เสพยาเสพติด - การขยายภาคีความร่วมมือ